

KEKSALARDA VERTEBROBAZILLYAR YETISHMOVCHILIKNING KLINIKO-DIAGNOSTIK ASPEKTLARI

Djurabekova Aziza Taxirovna,

Tibbiyot fanlari doktori, prof.

Nevrologiya va neyroxirurgiya kafedrasida mudiri,

Khasanov Shamshod,

Nevrologiya va neyroxirurgiya kafedrasida magistr talabasi,

Utaganova Guljahon Xolmuminovna

Tibbiyot fanlari nomzodi nevrologiya va neyroxirurgiya kafedrasida assistenti

Samarqand davlat tibbiyot instituti

Samarkand State Medical Institute

Vertebrobasilar circulatory insufficiency is a separate topical problem due to its symptoms, complexity of pathogenesis, prevalence, difficulty of therapeutic approach. (2,4,13). To date, the cause of acute circulatory disorders in the brain is 30-40% due to acute disorders of the vertebrobasilar system (5,8,11). Despite the numerous studies conducted in this area and the modern evidence in the literature, diagnostic aspect treatment measures in elderly patients with this pathology require special attention. Factors that negatively affect the treatment of vertebrobasilar dysfunction include cognitive and psycho-emotional disorders in the elderly, which lead to a decrease in motivation in patients and the need for rehabilitation treatment (1,3,9).

KEKSALARDA VERTEBROBAZILLYAR YETISHMOVCHILIKNING KLINIKO-DIAGNOSTIK ASPEKTLARI

Djurabekova Aziza Taxirovna,

Tibbiyot fanlari doktori, prof.

Nevrologiya va neyroxirurgiya kafedrasida mudiri,

Khasanov Shamshod,

Nevrologiya va neyroxirurgiya kafedrasida magistr talabasi,

Utaganova Guljahon Xolmuminovna

Tibbiyot fanlari nomzodi nevrologiya va neyroxirurgiya kafedrasida assistenti

Samarqand davlat tibbiyot instituti

Vertebrobasilyar qon aylashishining yetishmovchilik belgilari, patogenezining murakkabligi, keng tarqalganligi, terapevtik yondoshuvning qiyinligi tufayli aloxida dolzarb muammo xisoblanadi. (2,4,13). Bugungi kunga kelib, bosh miyada kon aylanishining o'tkir buzilishlarining sababi, 30-40% vertebrobasilyar sistemada o'tkir buzilishlar, tufayli kelib chiqadi (5,8,11). Ushbu yo'nalishda olibborilganki, tadqiqotlar, adabiyotlardagi zamonaviy

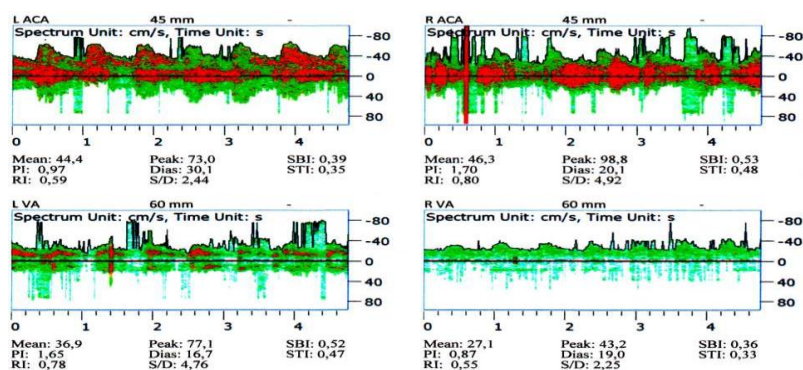
isbotlangan ma'lumotlarga qaramasdan, ushbu patologiyaningaynan keksa yoshda bemorlarda diagnostik aspektiv davolash choratadbirlari o'ziga xos e'tiborni talab qiladi. Vertebro bazilyar disfunktsiyani davolashga salbiy ta'sir qiluvchi omillar, keksa yoshlilarda, kognitiv va psixo-emotsional buzilishlar bo'lib, bemorlarda motivatsiyaning pasayishiga vareabilitatsion davo olib borishga undaydi(1,3,9).

Tadqiqot maksadi. Keksa yoshli bemorlarda vertebro bazilyar yetishmovchilikning xususiyatlarini o'rganib, ularni klinik va instrumental o'rganish.

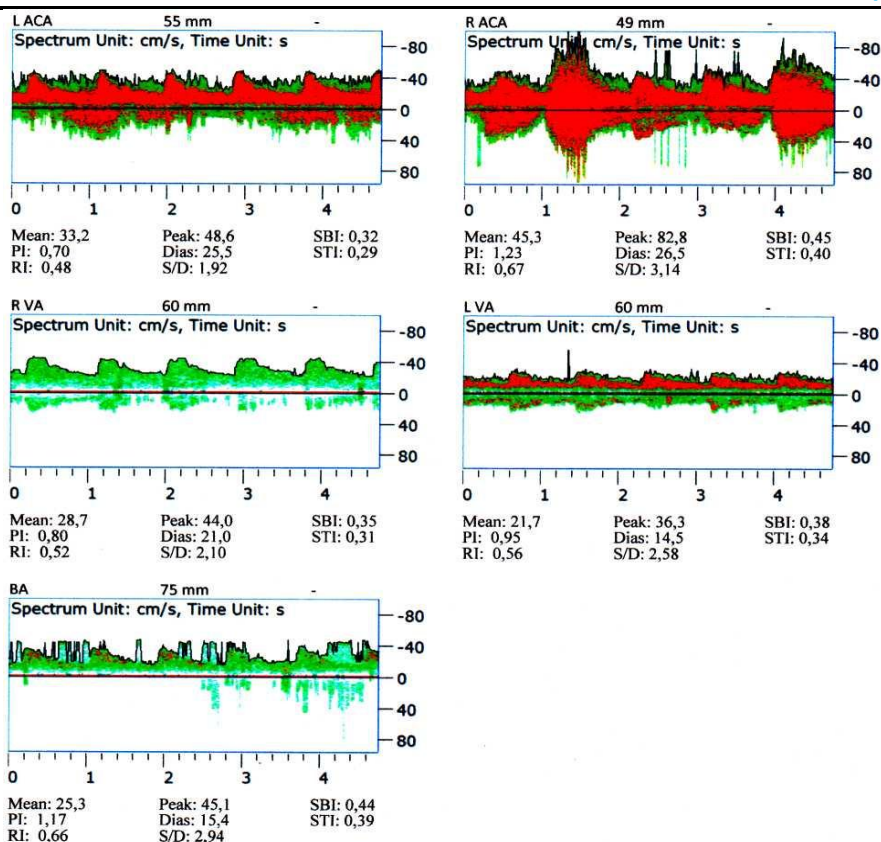
Tadqiqot materiali va tekshirish usullari. Tekshiruv uchun SamMI1-klinikasinevrologiya vaneyroxirurgiyabo'limidavolangan67yoshdan 80 yoshgacha bo'lgan, bemorlarolindiVertebro bazilyar yetishmovchilik (VBE), ushbu patologiyaga xossimptomokompleksa,(vestibulyarvakoordinatsionbuzilishlar, ko'znixarakatlantiruvchinervlarfunktsiyasiningbuzilishlaribilanifodalandi).xolatinibaxolashuchunmaxsusshkalalarvatestlardanfoydalanildi. Qonning bioximik taxlili, EKG, AKB monitoringi, terapevtkonsultatsiyasi, zarurbo'lganda EEGtekshiruvitkazildi. Statistik taxlil standart mezonlari bo'yichaolibborildi.

Tadqiqot natijalari.Bemorlarning yoshinixisobgaolganxolda, nevrologik ko'rik dan tashqari, terapevtamaslaxati xam zarurattug'dirdi. Asosiyguruxdagi43 ta bemordan, ayollar 26ta , erkaklar 17 tani tashkil qildi. 69% bemorlarda arterial gipertenziya aniqlandi. Bunda 97 % bemorlarningshikoyatlari, bosh aylanishi, yurishdamuvozanatningbuzilishi, kuzatildi. Bosh og'rig'ibemorlarda yetakchisimptomlardanbulib, 72 % bemorlardaAKB ko'tarilganda, kuzatildi. Bosh miyanervlaritomonidan o'choqlio'zgarishlar3-ta bemorda , burunlabburmasiningassimetriyasi, 20 ta bemorda, nistagm 3-ta bemorda, konvergentsiyaningbuzilishi 17 ta bemorda, devnatsiya– 5 ta bemorda, aniqlandi.

Xarakttizimitekshirilgandabemorlarningeshinixisobgaolib, bosh miyadasurunkali qon aylanishining yetishmovchiligigaxos o'zgarishlaranizorefleksiya33% xolatdaaniqlandi. Braxitsefal qonotomirlarning dupleksliultratovushtekshiruvidaserebrovaskulyarreaktivlikningpasayishi,63%gacha,qon tomirlaraterosklerozi75% aniqlandi. Umurtqaarterniyalariningdeformatsiyanishi, konokimininsekinlashuvi 16% bemorlardaaniqlanib, umurtqaarteriyasigavertebrogenta'sirkiladi, umurtkalardagideformatsiya tufayli74%.

Rasm. 1. Bemor 77yosh.Chaptomonlama UA bo'ylab, konokimininglezlashuvi, Noturgun gemodinamika chap UA bo'ylab.

Rasm. 2. Bemor 76 yosh. ArterialuzandagipertonusUngtomonlamaichkiuykuarteriyasitarmogida qon okiminingoshishi. Umurtqaprgonasibuyinkismidagideformatsiyaningta'siri bosh miyadaishemikxarakterdagio'zgarishlarkelibchiqishigasabab bo'lib, bosh miyaMRT sidaleykorioz 50% xolatda, postishemik o'choklarperiventrikulyarsoxada 60% gacha, qorinchalarkengayishi, normotenzivnye gidrotsefaliyabosh miyapustlogisubatrofiyasi100% aniqlandi. Ta'kidlashkerakki, keksalarda vertebrobazilyar xavzada qon aylanishining yetishmovchiligasababbo'luvchiomillar, kliniko-nevrologik simptomatika, umurtqapog'onasibo'yinqisminingdeformatsiyasi, o'choqlibelgilarbilannamoyonbo'luvchi bosh miyada qon aylanishining o'tkirbuzilishlaribo'libxisoblanadi

Xulosalar:

1. Keksalardavertebrobazilyarbuzilishlargasababbo'luvchiomillar, nafaqat bosh aylanishiva vertikal xolatdaginoturg'unlik, surunkali qon Aylanishining yetishmovchiliginiko'rsatuvchikomorbidkasalliklaro'pka-yuraketishmovchiligi, diabetik entsefalopatiyagaxos motorno-sensor o'zgarishlar, psixo-emotsionallabillik, kabikliniko-nevrologik simptomlar kuzatildi.
2. Diagnostik, neyrovizualizatsiontekshiruvnatijalariga ko'ra, bo'yinumurtqalariningdeformatsiyasi, magistral qon tomirlarningaterosklerotikzararlanishlari, qon oqiminingsekinlashuvi, natijasida bosh miyadagiishemiya, maydaleykoareozo'choqlari, bosh miyadagisubatrofiyagasababbo'ldi. Olingannatijalarsamaraliindividual, patogenetikdavalashchoralariniqo'llashgaundalaydi.

Foydalanilgan Adabiyotlar.

1. Максимова М.Ю., Пирадов М.А. Синдром недостаточности кровотока в артериях вертебробазилярной системы // РМЖ. «Неврология», 2018. №7. С. 4-8
2. Маджидова Ё.Н., Ким О.В., Саидова Д.П. Вертебрально-базилярная недостаточность: этиопатогенетические и клинико-диагностические аспекты (обзор) / Вестник КазНМУ, 2016, № 2, с. 298-302
3. Самсонова И.В., Солодков А.П., Бурак Г.Г., Новикова О.В. Вертебрально-базилярная недостаточность: проблемы и перспективы решения // Вестник ВГМУ, 2006, том 5, №4 1, с. 1-15
4. Парфенов В.А., Антоненко Л.М. Диагностика и лечение пациентов с диагнозом «вертебрально-базилярная недостаточность» // Ж. Неврология, 2014, № 17, с. 81-85
5. Парфенов В.А., Абдулина О.В., Замерград М.В. Дифференциальный диагноз, прогноз и лечение острого вестибулярного головокружения. Неврологический журнал, 2015, 6: 21-25.
6. Парфенов В.А., Замерград М.В., Мельников О.А. Головокружение диагностика, лечение, распространенные диагностические ошибки.. М.: «Издательство «Медицинское информационное агентство», 2011.
7. Суслина З.А., Варакин Ю.Я., Верещагин Н.В. Сосудистые заболевания головного мозга. М., 2006.
8. Самсонова И.В., Солодков А.П., Бурак Г.Г., Новикова О.В. Вертебрально-базилярная недостаточность: проблемы и перспективы решения // Вестник ВГМУ, 2006, том 5, №4 1, с. 1-15
9. Утаганова Г.Х., Джурабекова А.Т., Шомуродова Д.С. Эволюционные аспекты боли и проблемы болевого синдрома. Ж. Европа. Наука и мы. Прага 2020 стр 99-102
10. Шомуродова Д.С., Джурабекова А.Т., Утаганова Г.Х., Особенности и прогноз поражения нервной системы у беременных женщин с преэклампсией характеризуемыми биохимическими методами . Proceedings of the international scientific and practical conference. Manchester/ Great BRITAIN 26-28.06.2020 стр